EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 20.2.2025
COM(2025) 54 final

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN

TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET OG DEN EUROPÆISKE CENTRALBANK

om midtvejsevalueringen af handlingsprogrammet for udveksling, bistand og uddannelse med henblik på beskyttelse af euroen mod falskmøntneri ("Pericles IV-programmet")

{SWD(2025) 44 final}

1. Indledning

Pericles IV-programmet, der blev oprettet ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/840, er den fjerde iteration af Periclesprogrammet. Retsgrundlaget er artikel 133 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF). Programmets generelle målsætning er at forebygge og bekæmpe falskmøntneri af euroen og svig i forbindelse hermed og bevare eurosedlernes og euromønternes integritet. Det styrker derfor borgernes og virksomhedernes tillid til, at pengesedlerne og mønterne er ægte, og styrker tilliden til EU's økonomi, samtidig med at de offentlige finansers holdbarhed sikres. Programmets specifikke mål er at beskytte eurosedler og euromønter mod falskmøntneri og svig i forbindelse hermed. Dette mål tilstræbes på to måder. Den første måde er at støtte og supplere de foranstaltninger, der træffes af medlemsstaterne. Den anden måde er at bistå de kompetente nationale myndigheder i deres bestræbelser på at udvikle et tæt og løbende samarbejde og udveksle bedste praksis med hinanden, med Kommissionen og, hvor det er relevant, med lande uden for EU og internationale organisationer.

Programmet kan derfor bredt set betegnes som et kapacitetsopbygnings-, informationsformidlings- og netværksinitiativ. Formålene med programmets aktiviteter er i) informationsudveksling og -formidling, ii) ydelse af teknisk, videnskabelig og operationel bistand og iii) indkøb af udstyr, der skal anvendes af myndigheder i tredjelande med speciale i bekæmpelse af falskmøntneri, for at beskytte euroen mod falskmøntneri.

Programmet bygger på tre hovedprincipper: i) tværnationalitet, hvilket kræver, at mindst to lande deltager i alle programmets aktiviteter ii) tværfaglighed, der har til formål at gøre det lettere for de i det følgende nævnte målgrupper at vedtage en fælles tilgang til beskyttelse af euroen og iii) komplementaritet gennem programaktiviteter, der har til formål at supplere – og ikke erstatte – andre eurobeskyttelsesinitiativer, der gennemføres af medlemsstaterne eller af EU-institutioner eller internationale institutioner.

Midtvejsevalueringen af Pericles IV-programmet blev gennemført i medfør af artikel 13 i forordning (EU) 2021/840. Evalueringen omfattede kriterierne om relevans, virkningsfuldhed, effektivitet, sammenhæng og EU-merværdi som foreskrevet i retningslinjerne for bedre regulering. Den indeholdt også en undersøgelse af også holdbarheden af programmets tiltag til beskyttelse af euroen mod falskmøntneri. Evalueringen indeholdt en gennemgang af programmets gennemførelse fra januar 2021 til marts 2024 og omfattede både EU-medlemsstater (herunder medlemsstater i og uden for euroområdet) og lande uden for EU. Midtvejsevalueringen omfattede forskellige interessenter, herunder nationale kompetente myndigheder fra EU's medlemsstater, programansøgere og støttemodtagere, deltagere i programfinansierede tiltag, EU-institutioner såsom Europa-Kommissionen og Den Europæiske Centralbank (ECB), agenturer såsom Europol og Eurojust samt internationale partnere såsom kompetente myndigheder fra lande uden for EU og INTERPOL. Der blev foretaget en gennemgang af alle typer tiltag under Pericles IV-programmet, herunder konferencer og store arrangementer med henblik på formidling af oplysninger, møder, seminarer, workshopper, uddannelsesaktiviteter, undersøgelser og indkøb af udstyr.

Det arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene, der ledsager denne meddelelse, indeholder yderligere oplysninger om Kommissionens midtvejsevaluering. Evalueringen er baseret på forskellige kilder, herunder en uafhængig undersøgelse foretaget af en ekstern

kontrahent, som offentliggøres sideløbende parallelt hermed. Arbejdsdokumentet indeholder de vigtigste resultater fra midtvejsevalueringen og gør status over gennemførelsen af Pericles IV-programmet.

2. Evalueringens overordnede konklusion

Konklusionen på evalueringen er, at Pericles IV-programmet opfylder sit mål om at bidrage til forebyggelse og bekæmpelse af falskmøntneri af euroen og dermed bevare eurosedlernes og euromønternes integritet.

Programmet har generelt vist sig at være **virkningsfuldt** med hensyn til at forbedre informationsudvekslingen, de tekniske færdigheder, de institutionelle rammer og den operationelle kapacitet til bekæmpelse af falskmøntneri af euroen, både i EU's medlemsstater og i lande uden for EU. Det har givet mulighed for at skabe netværk og samarbejdsbaserede undersøgelser, hvilket har givet betydelige resultater i form af f.eks. efterforskninger, der har ført til beslaglæggelse af falske euro og optrævling af kriminelle organisationer.

Ved at tilbyde teknisk uddannelse, seminarer, udveksling af personale og undersøgelser har programmet støttet foranstaltninger, der gennemføres af medlemsstaterne, navnlig når den nationale finansiering er begrænset. Pericles IV-programmet har derfor hidtil sikret en **effektiv** anvendelse af ressourcerne til at opnå programmets resultater og virkninger. Forvaltningsomkostningerne er forholdsvis høje i relative tal sammenlignet med lignende programmer, men dette skyldes hovedsagelig programmets begrænsede samlede budget. Samtidig falder andelen af forvaltningsomkostningerne også som følge digitalisering, hvilket tyder på generelle effektivitetsgevinster. Den tætte inddragelse af GD ECFIN i koordineringen og gennemførelsen af tiltag, f.eks. som leder af møderne i ekspertgruppen mod forfalskning af euroen (ECEG), sikrer medlemsstaternes opbakning og effektiv overvågning. Programmet underkastes midtvejsevalueringer og efterfølgende evalueringer. I betragtning af programmets beskedne størrelse og den høje grad af kontinuitet over flere programmeringsperioder kan det imidlertid være relevant at overveje, om kravet om to evalueringer pr. finansieringscyklus er rimeligt i forhold til det samlede budget.

Programmet anses også for at **supplere og være i overensstemmelse med** de initiativer, der iværksættes af andre EU-institutioner såsom ECB og agenturer såsom Europol. Da medlemsstaternes initiativer er af begrænset omfang, udfylder programmet denne mangel ved at tilbyde multinationale og tværfaglige tiltag, der bidrager med ekspertise og fremmer opbygningen af forbindelser mellem medlemsstaterne og med lande uden for EU. Programmet skaber en betydelig **EU-merværdi** ved at etablere og styrke forbindelser og samarbejde mellem medlemsstaterne, lande uden for EU, EU-institutioner og internationale organisationer, der ligger uden for rammerne af de enkelte nationale myndigheders ansvarsområde.

Programmet er også fortsat yderst **relevant** og har tilpasset sig det skiftende trusselsbillede. Der er behov for konstant opmærksomhed for at imødegå nye falskmøntneritrusler og sikre, at antallet af afslørede euroforfalskninger forbliver under kontrol og på et lavt niveau. Så længe der anvendes kontanter, er der fortsat en risiko for forfalskninger. Endelig arbejder programmet på at sikre **holdbarheden** over tid af dets resultater og fremtidige fremskridt hen imod opnåelsen af dets mål. Dette gøres ved hjælp af videnoverførsel gennem regelmæssige

opfølgende foranstaltninger og løbende støtte. Interessenterne peger på nye trusler og en vis grad af personaleudskiftning hos de kompetente nationale myndigheder og understreger behovet for, at uddannelsen gentages hvert andet til tredje år.

3. De vigtigste erfaringer

Samlet set bekræfter evalueringen, at der stadig er behov for Pericles-tiltag, og at dette behov sandsynligvis kommer til at stige. Den skitserer nogle vigtige erfaringer, som er nyttige for den fortsatte gennemførelse af programmet.

Med hensyn til programmets virkningsfuldhed påpeges det i evalueringen, at programmet fortsat bør fokusere på at forbinde de medlemsstater og tredjelande, der har en direkte interesse eller ekspertise inden for et bestemt område, således at programmet kan sikre, at tiltagene er meningsfulde og produktive. Evalueringen understreger også behovet for at opretholde balancen mellem de forskellige typer af støtteberettigede tiltag, såsom undersøgelser og indkøb af udstyr til lande uden for EU, i resten af programmeringsperioden.

Evalueringen viser, at Pericles IV-programmet kan gøres endnu mere relevant ved at fastholde fokus på nuværende og fremtidige trusler, herunder sedler med ændret design og distribution af forfalskninger via internettet. Evalueringen viser dog også, at programmet bør fokusere på potentielle trusler mod den fremtidige digitale euro og indvirkningen af kunstig intelligens på produktion og identifikation af falske penge. For at fremtidssikre programmet kan det være nødvendigt at tiltrække specifik ekspertise, f.eks. ved at udvide deltagereksperternes muligheder for at håndtere denne udvikling og potentielle nye trusler. I den forbindelse kunne der med fordel følges en tostrenget tilgang, hvor der lægges tilstrækkelig vægt på både i) behovet for, at medlemsstaterne (og lande uden for EU) udvikler grundlæggende tekniske færdigheder inden for bekæmpelse af forfalskning, og ii) på nye trusler og de myndigheder, der har kapacitet til at håndtere disse trusler. Programmet kunne også styrkes ved i højere grad at inddrage retsvæsenet, toldmyndighederne og pakkeleveringstjenester i programmets tiltag, dele dagsordener og emner for sådanne tiltag på forhånd og tilpasse indholdet af tiltagene til den forventede målgruppe. ECEG's møder og de årligt ajourførte Pericles-strategier er det ideelle forum til at omsætte de indhøstede erfaringer i praksis.

Den vigtigste erfaring med hensyn til at sikre, at programmet forbliver effektivt på sigt, vedrører betydningen af at træffe tilstrækkelige opfølgende foranstaltninger og afholde regelmæssige uddannelseskurser. Disse foranstaltninger kan bidrage til en korrekt anvendelse og styrkelse af læringsresultaterne og sikre, at opdateringer om de nuværende tendenser og udviklinger deles bredt ved at fremhæve den konstant skiftende karakter af den trussel, som eurofalskmøntneri udgør. Ved regelmæssigt at deltage i de tiltag, der finansieres af programmet gør det generaldirektorat i Kommissionen, som gennemfører programmet, det muligt løbende at vurdere tiltagenes kvalitet og holdbarhed. Mange tiltag – både dem, der organiseres af Kommissionen selv, og medlemsstaternes tiltag – har en stærk "train-the-trainer"-dimension og gentages regelmæssigt, hvilket sikrer, at viden forbliver ajourført, efterhånden som de kompetente myndigheders personale bliver udskiftet. En sidste erfaring er, at potentielle sprogbarrierer, herunder mellem dem, der gennemfører tiltagene, og andre deltagere i programmets tiltag, bør minimeres, f.eks. ved at tilskynde førstnævnte til at tilbyde tolkning, hvor det er relevant.

4. Videreførelse af Pericles IV-programmet og næste skridt

I evalueringen konkluderes det, at Pericles IV's nuværende gennemførelsesstruktur er effektiv, virkningsfuld og bæredygtig og fortsat er i stand til at tilpasse sig til nye trusler. Pericles IV afhjælper en kritisk mangel i mange medlemsstater, hvor ressourcerne til tilrettelæggelse af international og tværfaglig uddannelse i eurofalskmøntneri ofte er begrænsede. Ved at yde målrettet støtte styrker programmet EU's kapacitet til at bekæmpe eurofalskmøntneri og støtter udviklingen af nye forbindelser og netværk såvel som det tværnationale samarbejde.

Kommissionen har til hensigt fortsat at forbinde relevante lande med hinanden, samtidig med at der opretholdes en balance, og der tilskyndes til specifikke typer af tiltag. Dette kan opnås gennem de årlige Pericles-strategier og møderne i ekspertgruppen mod forfalskning af euroen (ECEG). Kommissionen vil overveje muligheden for at forlænge varigheden af disse møder til to dage. Kommissionen mener, at det er hensigtsmæssigt at tilskynde til større inddragelse af repræsentanterne for de retslige myndigheder i ECEG's møder og Pericles IV-tiltag, navnlig i lyset af akutte trusler som f.eks. sedler med ændret design. Et vigtigt skridt, som allerede er taget i denne retning, er at indbyde Eurojust til regelmæssigt at deltage i ECEG's møder.

Selv om programmets budget generelt er egnet til at opretholde et højt effektivitetsniveau, har et fald i finansieringen betydet, at der er gennemført færre tiltag, og at der er uddannet færre deltagere end i tidligere generationer af programmet. Feedback fra interessenter viser, at det reducerede budget for Pericles IV sammenlignet med tidligere generationer af programmet har haft en negativ indvirkning på beslutningstagning og evnen til at tilrettelægge Pericles-tiltag.

Programmets succes skyldes i høj grad udformningen, som afspejler dets unikke retsgrundlag[1] og fokus, som muliggør et tæt samarbejde mellem medlemsstaterne og Europa-Kommissionen via GD ECFIN. Da Pericles IV er et enkeltstående program, fungerer det generaldirektorat i Kommissionen, der forvalter det, som en operationel forretningsenhed, der er en integreret del af strategiudviklingen, planlægningen og gennemførelsen af tiltagene. Dette sikrer, at programmet fortsat er i overensstemmelse med medlemsstaternes og deltagernes behov, hvilket skaber merværdi og effektivitet.

[1] Pericles-programmet for medlemsstaterne i euroområdet er baseret på artikel 133 i TEUF (den almindelige lovgivningsprocedure), og Pericles-programmet for medlemsstater uden for euroområdet er baseret på artikel 352 i TEUF (særlig lovgivningsprocedure).